

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gid. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrta leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez posebne
naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamezne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vlačajo, neplačani
listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če se
natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Naprave za uboge v krščansko-kat. cerkvi.

(Konec.)

Po načelih, kakor smo jih poslednjič opisali, uredil je sv. apostol Pavel po vseh srenjah preskrbljevanje ubozih. Ker tačas še krščanske države ni bilo, je tudi preskrbljevanje ubozih bilo zadeva zasebne (privatne) dobroteljske. Vsak naj skrbi za svoje domače ljudi, za svoje in družino. Kdor tega ne stori, je kakor on, ki vero zataji, da še zlobnejši od nevernika (I. Tim. 5, 8.) Zarad neskrbnosti hišnega gospodarja naj srenja ne trpi, da si prihrani pomočkov za tiste, ki nimajo človeka, da bi za nje skrbel (I. c. 5, 16.) Če pa hišni gospodarji in sorodniki svojih preskrbeti ne morejo, pripada to kot dolžnost škofu, kateremu skrb za udove in sirote, za starčke in za delo nezmožne uboge, kakor tudi za jetnike pripada. Proti vsem bodi gostoljuben.

Za preskrbljevanje ubozih služila je v skupna blagajnica. V njo so se devale nabire, ki so se ob določenih časih med sv. opravilom in sicer pred berilom ali epistelnom (collecta) poberale; darovanja vernikov na altarju pred darovanjem pri sv. meši. Vsi srenjčani se naj tega vdeležijo, tudi ubogi si naj odtrgajo nekaj od svojega zaslužka (const. ap. II, 36.). — Vrh tega bile so že v starodavnih časih v navadi škrinjice za uboge po svetiščih (tako jih zove že Tertulian = arca; sv. Ciprian corban po židovskem). Vsakemu je pa bilo na prosto voljo dano, kedaj in koliko da hoče darovati. Od 2. stoletja počenši so pobožni kristjani posebno radi miloščine delili na gomilah svetcev in mučencev.

Skrb za uboge pa ni bila utesnjena le na ubožce v domači srenji, ampak se je mnogokrat, če je bilo treba, tudi širila na tuje, na stiskane brate v drugih krajih. Ko je na Judovskem lakota navstala, so brž verniki v Antiohiji sklenoli, svoji materi-cerkvi v Jeruzalemu pomagati (act. ap. 11, 29. sl.) Tje so pošiljale po navodu sv.

apostola Pavla podružnice v Abaji, Makedoniji in Galatiji nabranih miloščin. Po apostolski naredbi se celó neverniki niso smeli izključevati pri delitvi milodarov, le da so še le potem na vrsto prišli, ko so verniki preskrbljeni bili (Gal. 6, 10.)

Vsa uprava ubožnih naprav bila je škofovskim rokam izročena. Zatorej imenuje sv. Ignacij (ep. ad Smyrn. c. 8.; ad Trall. c. 2.) škofa očeta ubozih, branitelja ndov in sirot. Brez njega se ni smelo ničesar početi. Visoki pomen tega reda je popisano (const. ap. II, 35.) tako-le: „Izročevanje miloščin v škofovske roke naj vernike vedno opominja, da ne dajejo miloščine toliko ubogim, marveč Bogu v dar, ki ga po svojem namestniku, škofu, ubogim razdeljevati pusti.“

— O tem, kako da škof miloščine deli, ni odgovoren nikomur razun Bogu samemu. Nasproti mu je pa sveta dolžnost, ne gledé na osebo, edino le po potrebi in vrednosti podpore dajati vsakemu. V pomoč pri tem so bili škofom diakoni in diakonje, ki segajo v apostolsko dobo (Rom. 16, 1. 2.; I. Tim. 5, 9.), ki so uboge po hišah zasledovali, njih po imenu, starosti in stanu zapisovali in zapisnike škofom pošiljali. Če je bilo treba, nosili so od škofa namenjene darove ubogim na dom. — Če je škofovski sedež izpraznjen bil, ali je bil škof pregnan, prevzela je nja dolžnost gledé ubozih skupščina duhovnikov ali presbitérij (Klemen Rim. do Korinč. 41.) Ni je bilo stiske, ne trpljenja, ne nadloge, ki bi se ne bila potolažila po ljubeznjivih podporah in osebnih potrebah. Koliki utis je pač delala ta krš. ljubezen v onih časih, ko ubožec nikjer ljubezni in usmiljenja našel ni! Ta ljubezen je zmagala paganski svet. Po pravici je zamogel pisati prej imenovani sv. škof antiohijski, Ignacij: „Zunaj krščanstva ni je pomoči za jetnike, ne tolažbe za otožne, ne skrbi za udove in sirote, ne podpore za gladajoče in žejne.“ (E. ad Smyrn. c. 6.) In škof Dimitrij aleksandrijski (v prvi polovici 3. stolet.) piše o času, ko je za cesarja Galiena kuga

po mestu morila: „Premnogi naših bratov, vsi navdani bratovske ljubezni, niso sami sebi prizanašali, ampak so stregli bolnikom brez vse skrbi za se. Mnogo jih je pomrlo, drugi so pa po njih postrežbi ozdraveli. Tako je mnogo naših najboljših bratov, duhovnikov, diakonov in odličnih svetovnih svoje življenje za Kristusa dalo. — Pri paganih je bilo vse drugače. Od sebe so pahalili vse, katerih se je bolezen lotila, bežali so pred svojimi najbližnjimi, na steze metali na pol mrtve, mrliče pa brez pogreba puščali.“ (Evz. VII. 22.) V Rimu, ki je bil poln paganskih capinov in nemaničev, ni bilo potem, ko je krščanstvo povsod zmagalo, ne enega krščanskega berača, kakor piše papež Urban I. (223—230.)

In ko bi dan denešnji zamogla kat. cerkev po enacih načelih osnovati preskrbljevanje ubozih, bilo bi veliko manj družbinskih rev in napak. Ko bi zamogla to — pravimo. Od ene strani namreč menjka in to največ prave krščanske ljubezni, od druge strani pa ubožni blagajnici — varnosti, kajti se je vsak čas bati, da oblastnije cerkvi vzamejo, kar se je za uboge nabralo. —

Povzemimo zdaj ob kratkem, kar se nam iz tega raziskovanja samo po sebi podaja:

1. Najobilniši vir dobrodelnosti je krščanska ljubezen; sv. kat. cerkev, naslednica ljubezni Kristusove, je skrb za uboge vedno med svoje poglavitne dolžnosti štela.

2. Krščanska ljubezen ni slepa, marveč loči uboge, ki delati ne morejo, od onih, ki lenobo pasejo. Prvim za preužitek skrbeti so dolžni pred vsem sorodniki in domači, v drugi vrsti še le srenje; lenuhom se pa naj vrata pokažejo.

3. V resnici ubožnim se naj pomaga brez ozira na vero, prednost pred drugoverci pa imajo reveži istega veroizpovedanja.

4. Krščanska dobrodelnost se ne sme stisnjevati samo na domače ubožce, marveč se naj v posebnih primerljajih razširja tudi na tujce.

5. Policije za upravo ubožnih zadev ni bilo treba, dokler je živa kršč. ljubezen navdajala cerkvene srenje.

V luči teh krščanskih načel bodemo lahko spoznali, na kolikor in zakaj da so bile razne države gledé skrbi za uboge zavozile, in kako da bi bilo treba dan denešnji stvar prijeti, da se obožanju v okom pride. To bodi predmet prihodnjemu in poslednjemu spisu v tej zadevi.

Gospodarske stvari.

Dve vinorejski šoli na Slovenskem.

Prva vinorejska šola je naša mariborska od leta 1871; druga od lanskega leta je kranjska na Slapu v vipavski dolini. Ravnatelj jej je Slovenec, g. Rihard Doleneč, ki je že tudi v „Gospod.“ nekatere mikavne reči razglasil. Dne

29. okt. t. l. bila je na Slapu prva skušnja, ki se je v splošno zadovoljnost obnesla. Dopisnik z Vipave piše v „Slov.“ o tej šoli med drugim to-le: „Red in snažnost, ki se tu nabajata, prijazno in lično obnašanje učencev že na prvi pogled priča, da v zavodu vlada najboljši duh!“ „Učili so se sledeči predmeti: veroznanstvo, (g. župnik Koder), vinoreja, kletarstvo, (g. vodja R. Doleneč), kemija, računstvo, zemljemerstvo in spisje (pristav g. Kristan).“

To vse se je učilo, kakor se ume samo po sebi, v slovenskem jeziku. Čitajte to poročilo smo globoko vzdihnilo misle na mariborsko vinorejsko šolo. Učenci v tej šoli so v isti starosti in po veliki večini slovenskih starišev sinovi, in vendar ni v tej šoli ne poduka v veroznanstvu, niti ne v slov. jeziku. Od kod ta razloček? Oj, deželni odbor kranjski, ki je šolo na Slapu osnoval, je po večini naroden in konservativen, pri nas pa — nemšk in menda bolj liberalen. Na Kranjskem so spoznali potrebo, da se — domači ljudski šoli odrasli mladeniči tudi v sv. veri dobro podučé in čednega, krščanskega življenja privadijo, da bodo danas ali jutre poštenjaki; pri nas pa — nihčér na to mislil ni, ampak eden slov. poslanecv se je še gospodom nizko priklonil, da so nam šolo takó uravnali! — Ali vipavski fantje tudi z velikih fajf kadijo, ne vemo; to pa vemo, da nikakor ni dobro, ako se kmečka mladež celó po zavodih — navadi potrate, ki je tudi zdravju škodljiva.

Vinska letina 1874.

Ravnatelj mariborske vino- in sadjerejske šole g. Goethe poroča v „St. Ldbt.“ o letošnji vinski letini, in ker je vinorejska šola v prvi vrsti Slovence namenjena bila, moramo nemško poročilo za Slovence v slovenščini posneti. Trud se splečuje, ker je spis podučen.

„Lepe nade“, piše g. ravnatelj, „ktere smo spisovajé 5. svoje sporočilo meseca majnika t. l. o dobri vinski letini gojili, so žalibog skoro vse splavale po Dravi. Hoteči preteklo poletje s kratkimi besedami označiti, imenovati ga moramo mokro in mrzlo, z mnogo točo in hudimi škodljivimi plohami in obilnim raznim mréesjem. Da se vino in sadje, naši poglavitni pridelki, niso kaj posebno obnesli, je toraj celó naravna stvar.“

Mrazi 29. aprila in 18. majnika, silne plobe 10. 13. 24. in 25. majnika, 14. in 15. junija, grozovita toča 28. in 29. junija in hude nevihte 25. julija z smodom kot nasledkom spomladanskih mrazov, so na razvitek trsa slabo delovale tako, da celó lepi, topli september in deloma tudi oktober zamujenega popraviti ni mogel.

Čeravno je trs od 15.—26. junija v precej ugodnem vremenu ocvel in so bili že 10. avgusta zreli grozdi ranega modrega burgundca, lavren-